

ДО ЮВІЛЕЮ ПРОВІДНОЇ ВЧЕНОЇ УКРАЇНИ, ЗАСТУПНИЦІ ДИРЕКТОРА
ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ
ОЛЬГИ ФЕДОРІВНИ НОВІКОВОЇ

20 серпня 2023 року наукова спільнота України, колеги, друзі та рідні вітають з ювілеєм відому українську вчену, заступницю директора з наукової роботи Інституту економіки промисловості НАН України, завідувачку відділу економічних проблем соціальної політики, докторку економічних наук, професорку **Ольгу Федорівну Новікову**. Життєвий і творчий шлях Ольги Федорівни – яскравий зразок відданості вітчизняній економічній науці, науковій діяльності та трудовому колективу інституту, у якому вона сумлінно працює вже понад 55 років. Саме тут Ольга Федорівна пройшла великий шлях від лаборантки до професорки й активно продовжує свій поступ.

Ольга Новікова – одна з провідних вчених-економістів України та відома фахівчиня з проблем економіки праці, соціо-економіки; національної, соціальної, економічної безпеки; соціально-трудових відносин; людського, трудового, сталого розвитку.

Необхідність комплексного дослідження надскладних процесів, що відбуваються в сучасній Україні в умовах збройної російської агресії, обумовлює велике розмаїття досліджуваних аспектів цих процесів. Тому увага науковиці спрямована на актуальні питання державної соціальної політики, соціального захисту зайнятого населення, забезпечення якості трудового життя українців; цифровізації національної економіки та сфери праці; проблеми державного та колективно-договірного регулювання, внутрішньо переміщених осіб; можливості повоєнного відновлення сфери праці та економіки України, збереження її людського та трудового потенціалу тощо. Ці дослідження мають не лише суто академічний, аналітичний характер – у них відчувається потужна особиста складова, громадянська позиція, «живий нерв» власного досвіду переживання трагічних подій, які відбуваються в Україні починаючи з 2014 р. і до сьогодні.

Свій трудовий та науковий шлях Ольга Федорівна розпочала в 1967 р. в Інституті економіки промисловості НАН України. У 1973 р. закінчила Донецький національний університет за спеціальністю «Економіка праці», з 1974 по 1977 р. навчалась в очній аспірантурі ІЕП НАН України за спеціальністю «Економіка праці». У 1983 р. успішно захистила кандидатську дисертацію з проблем управління охороною праці за спеціальністю 08.00.05 – Економіка, організація управління та планування народного господарства. З 1983 по 1992 р. О. Новікова обіймала посаду старшої наукової співробітниці, а з 1992 р. – завідувачки сектору проблем соціальної безпеки. У 1994 р. їй було присвоєно звання старшої наукової співробітниці за спеціальністю «Праця, заробітна плата і рівень життя». У 1998 р. науковиця успішно захистила докторську дисертацію на тему «Організаційно-економічний механізм регулювання соціальної безпеки в системі державного

управління» за спеціальністю 08.00.03 – Організація управління, планування і регулювання економіки. У 2001 р. – отримала звання професорки за цією ж спеціальністю. Починаючи з 2003 р. Ольга Федорівна плідно й ефективно поєднує науково-дослідну роботу з організаційно-управлінською та адміністративною діяльністю: з 2003 р. по липень 2015 р. обіймала посаду завідувачки відділу економічних проблем охорони праці та соціальної політики; з 2006 р. стала керівницею відділення соціально-економічних проблем. Протягом 2000-2006 рр. О.Ф. Новікова була експерткою Вищої атестаційної комісії України (ВАК України), а останні два роки цього терміну – заступницею голови експертної ради ВАК України з питань макроекономіки, трансформацій, міжнародного та регіонального розвитку. З липня 2015 р. до сьогодні час Ольга Федорівна обіймає посаду заступниці директора з наукової роботи Інституту економіки промисловості НАН України, поєднуючи її з керівництвом відділом економічних проблем та соціальної політики.

Під керівництвом Ольги Федорівни відкриваються та успішно виконуються фундаментальні науково-дослідні роботи. Вона спеціалізується і на здійсненні прикладних досліджень із широким використанням можливостей міждисциплінарного підходу (економіка – статистика – соціологія). Наукові дослідження під керівництвом і за участю О.Ф. Новікової відзначаються глибиною, актуальністю, затребуваністю, обґрунтованістю результатів, висновків і пропозицій, що є вагомим внеском у скарбницю досягнень ІЕП НАН України та розвиток вітчизняної економічної науки. Одержані результати завжди доводяться до їх практичного впровадження та використання в практиці державного управління. Уже стало закономірністю, що на підготовлені під керівництвом Ольги Федорівни наукові результати (науково-довідні й аналітичні записки, наукові доповіді) за бюджетною та грантовою тематикою надходять численні листи про впровадження – від Міністерства економіки України, Мініс-

терства соціальної політики України, профільних Комітетів Верховної Ради України, Тристоронньої соціально-економічної ради України (спільний орган соціального діалогу національного рівня), Федерації профспілок України, Українського союзу промисловців і підприємців та багатьох інших.

Ольга Федорівна через потужну наукову діяльність проявляє активну громадянську позицію щодо подій, які відбуваються і на Донбасі починаючи з 2014 р., і в Україні після 24 лютого 2022 р., що знайшло відповідне відображення як у наукових результатах, так і в громадській діяльності. Вона активно досліджує проблеми внутрішньо переміщених осіб, здійснює науковий пошук шляхів відновлення та розбудови миру в Україні; активно займається громадською діяльністю – обіймає посаду заступниці голови всеукраїнської громадської організації «Асоціація вчених – внутрішньо переміщених осіб». У 2017 р. у конкурсі на краще видання НАН України колективна монографія «Внутрішньо переміщені особи: від подолання перешкод до стратегії успіху», підготовлена за її ініціативою та науковою редакцією, була визнана кращим книжковим виданням НАН України у номінації «Науково-популярні видання. Суспільно-гуманітарний напрям». У 2018 р. також були опубліковані колективні монографії «Інтеграція внутрішньо переміщених осіб у територіальні громади: діагностика стану та механізми забезпечення», «Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки».

Результати наукової діяльності Ольги Федорівни Новікової висвітлено в численних вітчизняних і зарубіжних виданнях, у тому числі індексованих у SCOPUS і Web of Science. Під її авторством та у співавторстві опубліковано більше 370 наукових праць, серед яких 3 індивідуальні монографії (одна з них видана за кордоном) та 63 колективних. Науковиця також бере активну участь у підготовці спеціалістів вищої кваліфікації. Під науковим консультуванням та керівництвом Ольги Федорівни захищено 7 докторських та 15 кандидатських дисертацій.

Вона відкрила шлях у наукове життя Олександрю Вишневуському, Ларисі Шаульській, Ореставі Сидорчук, Марині Дейч, Олені Сніговій, Олені Хандій, Ірині Новак та багатьом іншим провідним ученим-економістам країни. Також О.Ф. Новікова є членом редколегій провідних вітчизняних наукових фахових видань: «Демографія та соціальна економіка», «Економіка промисловості», «Соціально-трудові відносини: теорія та практика».

Вагомий внесок О.Ф. Новікової в розвиток науки і практики відзначено державними нагородами України і преміями: знаками «Шахтарська слава» II та III ступенів, преміями НАН України ім. М.І. Туган-Барановського та ім. М.В. Птухи, пам'ятною відзнакою на честь 100-річчя Національної академії наук України. Ольга Федорівна нагороджена Почесною грамотою НАН України за вагомі здобутки у професійній діяльності, значний особистий внесок у розвиток вітчизняної науки на благо економічного, духовного і культурного прогресу; Почесною грамотою Міністерства праці та соціальної політики України з врученням пам'ятного знаку за плідну наукову та науково-організаційну роботу. У 2018 р. вона стала призером конкурсу «Жінка України - 2018»

у номінації «Наука», де посіла 4 рейтингове місце серед 120 учасниць.

Важливими особистісними рисами Ольги Федорівни є любов до життя, до праці, до людей, а також мудрість, висока працездатність, життєстійкість, оптимізм, щирість, людяність, самовідданість, сила волі, мужність, наполегливість, відповідальність, дипломатичність, креативність, вдячність – і це далеко не повний перелік... Її місія – служіння вітчизняній науці та рідній Україні. У тих, хто знайомий із цією чудовою жінкою, у рідних, друзів та багатьох колег вона викликає внутрішнє відчуття Життєдайного Сонця, Людини, яка надихає, дарує любов і підтримку.

Наукова громадськість, колектив Інституту економіки промисловості НАН України, зокрема співробітники відділу економічних проблем соціальної політики, редакція, автори та читачі журналу «Економіка промисловості» щиро вітають шановну Ольгу Федорівну Новікову із славним ювілеєм і бажають невичерпного оптимізму, міцного здоров'я, успішної реалізації всіх планів та нових сміливих задумів у шляхетній праці на благо нашої країни, заради Миру та Перемоги!

*Наукова громадськість,
колектив Інституту економіки промисловості НАН України,
співробітники відділу економічних проблем соціальної політики,
редакція журналу «Економіка промисловості»*